

Oponentský posudek diplomové práce

Jaroslav Palaczuk: Stráž obrany státu v letech 1936-1939, FFUK v Praze 2009, 214 stran

Tématem Stráže obrany státu (SOS) se J. Palaczuk zabývá dlouhodobě, a proto také jeho práce vykazuje značnou vyzrállost.

Z hlediska struktury, lze text považovat za funkčně a přehledně členěný. Autor jej člení do pěti rozsáhlých kapitol. Zároveň se v nich snaží postihnout dva velké tématické celky: za první, otázky vzniku a příprav SOS, kdy klade zvláště důraz na to, jak se realita lišila od původních plánů; a za druhé, její vlastní působení jako fungující bojové sestavy.

Jazyk a stylistika je na uspokojivé úrovni. Třebaže se mnohdy jedná o institucionální popisy bez postižení aktivit konkrétních historických aktérů, lze text označit v rámci možností za přiměřeně čtivý. Nutno však poznamenat, že s takto vymezeným tématem se lze důsledku jisté těžkopádnosti textu stěží vyhnout. O tom, že umí psát i čtivě, autor utvrzuje v částech, které se týkají obecných okolností, kdy se necítí nucen psát rozsáhlé poznámky s detailními informacemi z archivů. Za nedostatek lze označit poměrně časté vypadávání písmen z textu, který ale jinak nevykazuje výjimečné gramatické chyby.

Badatelskou vyspělost Jaroslava Palaczuka dosvědčuje i jeho kritický rozbor dosavadní literatury (s. 16an.). Třebaže existuje již řada titulů starších i novějších k tomuto tématu, nelze říci, že by podlehl příliš vlivu některé z interpretací. Naopak jeho mnohdy až velmi vyhrocený kritický osten vůči dosavadnímu zpracování látky a odstup, jaký k němu zachovává, svědčí o vysoké úrovni jeho analytických schopností. S povděkem lze rovněž kvitovat jeho úsilí o nestrannost při výkladu politických okolností druhé poloviny 30. let, tak kritických pro český národ.

Seznam pramenů a literatury lze označit za dostatečně reprezentativní. Pro oživení textu by jistě nebylo od věci více se zaměřit na subjektivní postřehy a vzpomínky. Také denní tisk jako pramen je značně podceněn. Každá instituce funguje v rámci sociálního systému a mezi jednotlivými složkami tohoto systému vznikají interakce. To se autorovi sice podařilo postihnout, ale jeho důraz na prameny úřední povahy při zpracování textu mu znemožnila (či mu už nezbyl čas), aby

zaznamenal symbolickou hodnotu SOS v tom smyslu, jak se k ní stavěly jednotlivé segmenty společnosti, jaká byla reflexe v dobových médiích, nakolik se stávala užitečným instrumentem v politickém boji, nakolik byla schopna stát se symbolem integrace národa v ohrožení atd.

Tuto práci nepochybně ocení zájemce o historický vývoj ozbrojených sil a bezpečnostních složek státu. V tomto smyslu je tato diplomová práce nesmírně důkladná a kvalitní. Příjemná v tomto směru je i skutečnost, že se autor neomezil pouze na období existence SOS, nýbrž při popisu vývoje bezpečnostních složek často šel doslova až ke kořenům v minulých staletích.

Text Jaroslava Palaczuka nepochybně splňuje všechny zásadní požadavky, které jsou kladeny na FFUK na diplomové práce z oboru historie a z pozice oponenta ji mohu bez závažnějších námitek doporučit k obhajobě.

V Praze, dne 6. září 2009

.....

PhDr. JUDr. Jakub Rákosník, Ph.D.